

Número 30 desembre 2024

Bolduc

Butlletí Cultural Informatiu de l'Arxiu General de la Diputació de Tarragona _ www.dipta.cat

Ensenyament
artístic

Diputació Tarragona

3 Pòrtic
L'art com a forma d'expressió
Sergi Borralló Llauradó

4 Assaig
Els ensenyaments artístics i les escoles d'art de la Diputació de Tarragona, encreuaments històrics
Francesc Perramon Zapatero

10 Fons
L'ARTxiu - L'ensenyament artístic de la Diputació i els documents d'arxiu
Benet Martí Àlvarez

18 L'Entrevista
Araceli Garcia Fuentes
Núria Poy Sans

22 Les Imatges de l'Arxiu
L'ART de la imatge
Geòrgia Azón Torres

27 Notícies

Bolduc_

Butlletí Cultural Informatiu de l'Arxiu General de la Diputació de Tarragona

Director:
Sergi Borralló Llauradó

Coordinador:
Manel Güell Junkert

Carrer de Vila-seca, 28. 43110 La Canonja
Tel. 977 547 662
arxiu@dipta.cat

Disseny i maquetació:
Unitat d'Imatge Corporativa de la Diputació de Tarragona

#ArxiuDipta
#Bolduc
www.dipta.cat

Diputació Tarragona

L'art com a forma d'expressió

L'anterior edició del BOLDUC se centrava en els efectes climàtics adversos, que, sense haver-ho desitjat de cap de les maneres, ha estat un presagi del que ha passat recentment al País Valencià amb els efectes de la dana, les inundacions en diversos municipis que han provocat una gran quantitat de persones mortes i nombrosos danys materials. Tot el nostre ànim a les persones afectades i, sobretot, conscienciem-nos del que ha passat per intentar evitar possibles desastres futurs.

En aquesta edició l'àmbit temàtic principal és l'ensenyament artístic. L'art és una manera d'expressar-se de l'espècie humana des de la prehistòria. En cada època s'han utilitzat materials o tècniques diferents que han permès a les societats i les generacions transmetre informació. Res tenen a veure les pintures rupestres de la prehistòria amb la generació de continguts artístics mitjançant intel·ligència artificial (si és que això es pot con-

siderar art). L'art també és artesanía, com ens comenta el professor Francesc Perramon en l'article d'assaig.

Un dels motius pel qual hem triat aquest tema és perquè la Diputació de Tarragona disposa de tres escoles d'art repartides pel territori (a Tarragona, Reus i Tortosa), a més d'un taller a Valls. Això significa que a l'Arxiu General de la Diputació de Tarragona hi custodiem i gestionem els seus fons documentals, o almenys els que ja ens han transferit i que tenen enormes possibilitats de recerca i investigació.

Finalment, us recomanem l'entrevista a l'arxivera del Consell Comarcal del Tarragonès, Araceli Garcia, que ens explicarà la seva trajectòria, el servei d'assistència comarcal i el seu punt de vista sobre la professió.

Sergi Borralló Llauradó

Director del BOLDUC

Els ensenyaments artístics i les escoles d'art de la Diputació de Tarragona, encreuaments històrics

Tractarem de proposar una aproximació a la història dels ensenyaments artístics occidentals i relacionar-ho amb la història particular dels centres educatius artístics de la Diputació de Tarragona i el seu paper central a la nostra demarcació.

Anem, però, del nivell macro al micro. Partim primer d'un breu marc general. Fins al segle XVII l'activitat dels artistes plàstics es considerava una activitat artesanal més. També ho eren les metodologies i els espais del seu ensenyament. Pintors i escultors, per exemple, aprenien el seu ofici dins de l'estructura productiva del taller. El mestre de taller es trobava al capdavant d'una institució que actuava alhora com a fàbrica i com a escola. El mestre de taller era el responsable de la transmissió dels coneixements seculars de l'ofici als seus aprenents. Els pintors del Renaixement, ja fossin Leonardo da Vinci o Paolo Uccello, per citar-ne alguns, van aprendre el seu saber com a artistes en una estructura similar a aquella en què s'aprenia l'ofici de fuster o de fabricant de ganivets, per anomenar alguns altres exemples. Diego Velázquez, al segle XVII, autorepresentant-se discretament al costat dels monarques en el quadre *Las Meninas*, ens parla de la seva lluita en favor d'una nova consideració més elevada dels artistes. Velázquez defensava que la naturalesa intel·lectual de qui creava les imatges artístiques, plenes de valors simbòlics, mereixia una consideració superior respecte d'altres oficis més manuals.

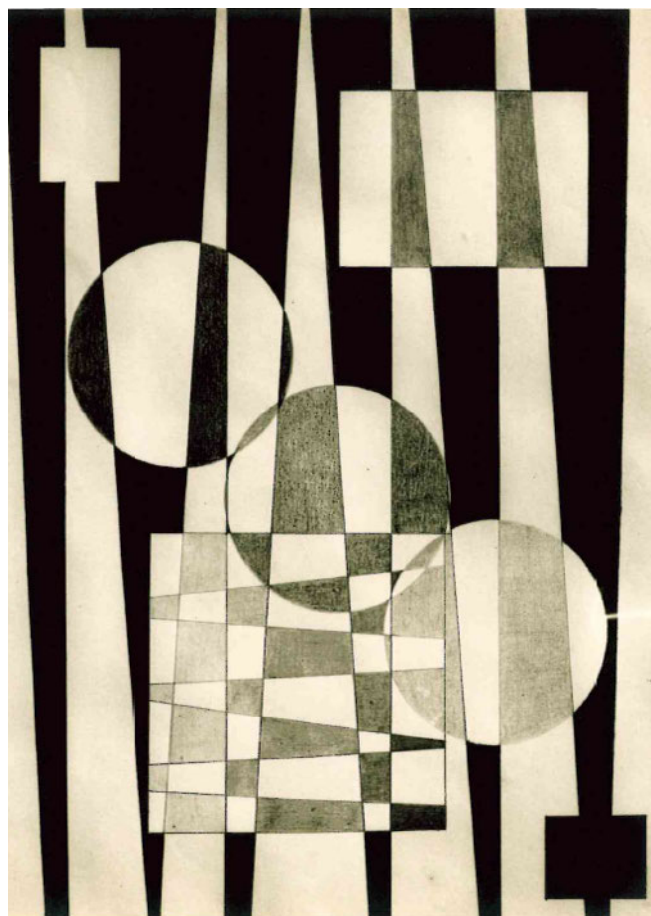
Les primeres acadèmies de belles arts daten, al seu torn, del segle XVIII. Des de França, sorgeixen com a filles de la Il·lustració i de la seva intenció de

normalitzar un gust estètic de tall neoclàssic. La Real Academia de Bellas Artes de San Fernando, a Madrid, va ser fundada el 1752. Per citar exemples més propers, l'Escola Llotja de Barcelona data del 1775, i l'Escola d'Art de Tàrraga (a la comarca de l'Urgell), del 1777. Ambdues continuen formant, encara actualment, estudiants d'art en aquestes ciutats. La formació acadèmica se centrava en el coneixement i la rèplica dels models grecoromans, i el dibuix va esdevenir una activitat educativa essencial tant per als pintors com per als escultors i els arquitectes, com a eina d'estudi precisament dels models clàssics. L'acadèmia es converteix tant en una institució pedagògica com en un instrument social per establir el cànon de bellesa imperant. Les exposicions i els premis impulsats per l'acadèmia determinaven les obres i els artistes que s'havien de considerar meritoris. Encara avui dia el terme acadèmic té aquesta connotació de cànon regulat per les elits educatives i del poder.

En el canvi entre els segles XIX i XX, el Modernisme i el moviment de les Arts and Crafts mostren un interès renovat per una sèrie àmplia d'oficis artístics que també havien d'estar presents en els ensenyaments de les escoles d'art, que passen a anomenar-se escoles d'art i d'oficis artístics. Per exemple, el 1929 s'obre a Barcelona l'Escola Massana, que a més de la pintura incloïa l'ensenyament de disciplines com ara l'esmalt, el vidre i el repussat de metall.

La irrupció de les avantguardes artístiques –a cavall de la Primera i la Segona Guerra Mundial– implica un nou canvi de paradigma artístic. Moviments artístics

com ara l'Expressionisme o el Cubisme signifiquen una esmena absoluta a l'autoritat acadèmica i a les seves formes tradicionals d'ensenyament artístic. La imitació de les obres figuratives del passat esdevé l'anatema de l'art modern. La Bauhaus (1919-1933) apareix a Alemanya entre 1919 i 1933 per donar resposta a com s'han de formar els nous artistes en la modernitat. El nou model pedagògic se centra en la creativitat i en l'experimentació constant dels futurs artistes. També es tracta de comprendre i racionalitzar el llenguatge plàstic; els estudiants estudien i experimenten amb el color i les formes geomètriques, defugint referències figuratives.

Dibuix. Memòria de l'Escola d'Art de Tortosa, curs 1977 – 1978 (AGDT, Ref. 3067-2)

És en aquest context històric que apareix la primera escola d'art pública de les comarques de Tarragona de la qual tenim coneixement. El 1934 la Generalitat de Catalunya va fundar l'Escola Taller d'Art, que va ser

ubicada al carrer del Gasòmetre de Tarragona, en un edifici de nova planta amb amplis tallers d'escultura, pintura i dibuix. També disposava d'aules per a l'estudi de la història de l'art, la literatura i la música. Formava part de l'acció política de Ventura Gassol en favor de la descentralització dels ensenyaments artístics i de l'activitat cultural més enllà de la ciutat de Barcelona. El seu model pedagògic, amb influències de la Bauhaus, es basa tant en la formació intel·lectual com en la formació pràctica dels artistes. També es basa en l'observació directa de la natura, substituint la còpia dels models acadèmics. Ens consten, per exemple, les visites que l'alumnat feia a l'escorxador de Tarragona per dibuixar els diferents animals. L'Escola va ser codirigida pel pintor Ignasi Mallo i per l'escultor Joan Rebull. El bombardeig de l'edifici durant la Guerra Civil marca el final d'aquesta institució renovadora.

El 7 de gener de 1947 és la data del naixement l'«Escuela Taller de Arte de la Excelentísima Diputación de Tarragona». Des d'aleshores hi ha una història ininterrompuda de més de setanta-cinc anys d'ensenyaments artístics oferts per la Diputació a la demarcació de Tarragona. L'Escola es va ubicar provisionalment a la planta superior de l'Escola del Treball de Tarragona, a l'actual avinguda de Lluís Companys de Tarragona. El 1952 es va traslladar al carrer de Santa Anna de la mateixa ciutat, en un edifici ja propietat de la Diputació de Tarragona (seu actual del Museu d'Art Modern de Tarragona). El dibuix, la pintura i també el modelatge en fang i l'escultura van ser les disciplines inicials d'aquesta institució pedagògica i artística. Era una escola de nova creació i no va acollir cap dels mestres de l'antiga Escola Taller d'Art de l'època republicana (per bé que Joan Rebull havia retornat a Reus, del seu exili, el 1949). Lluís Maria Saumells va ser nomenat director de l'Escola Taller d'Art de la Diputació de Tarragona el 1954, l'escultor que seria l'autor del

monument *A la Batalla de l'Ebre* erigit a la ciutat de Tortosa als anys 1960.

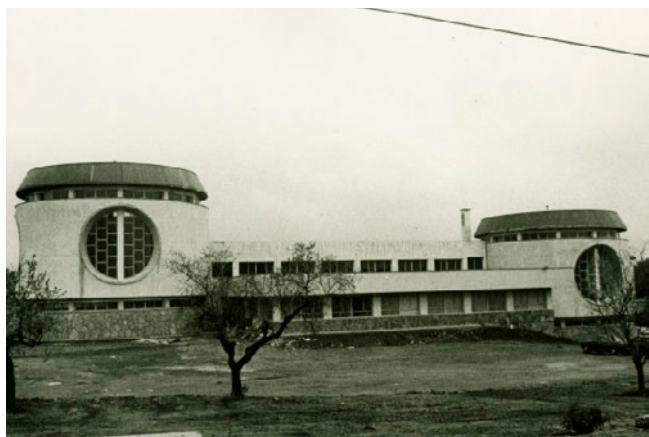
La mateixa Diputació de Tarragona obrirà també una escola taller d'art a la ciutat de Tortosa el 21 de febrer de 1952, dirigida pel pintor Roberto Escoda (que, tristament, ha mort aquest mes de novembre del 2024). Aquesta escola es va iniciar amb classes de dibuix, pintura i també de ceràmica (a càrrec de Lluís Llop). La primera seu es va ubicar al Palau dels Barons de Purroy, al carrer Mercaders. L'any 1967 a causa del mal estat de conservació de l'edifici, l'Escola es va traslladar provisionalment als baixos de la clínica Lluç, al carrer Despuig. El 1973 es traslladà al Palau Despuig, al carrer de la Rosa, edifici gòtic que avui està destinat íntegrament com a seu del Conservatori de Música de la Diputació de Tarragona a Tortosa. El 1987 aquest centre d'educació artística de les Terres de l'Ebre es trasllada a la seva seu definitiva, a l'antic convent de Sant Joan de Tortosa, amb el seu característic claustre central que connecta els tallers de dibuix, pintura, ceràmica i que des del 1994 han incorporat també l'especialitat de restauració d'obres d'art. Actualment, a través del projecte de l'Escola per l'Art i la Cultura irradia activitats culturals arreu de les comarques de Tarragona, amb una subseu també a Valls.

Curs de capacitatí artística a l'Escola d'Art de Tortosa, 1952 (AGDT_0000230)

Tornant al centre de Tarragona, ens sembla oportú indicar que l'Espanya del Desarrollismo dels anys 1960 va implicar la progressiva normalització de moltes activitats socials i culturals que s'anaven apropant a poc a poc als estàndards dels països de l'Europa central i septentrional. El 1963 es va aprovar el Decret 2127/1963, de 24 de juliol, sobre la «reglamentación de los estudios de las Escuelas de Arte y Oficios Artísticos». En aquell moment l'Estat espanyol comptava amb una àmplia xarxa d'escoles d'art i oficis artístics de caràcter públic a totes les capitals de província. En el cas específic de Tarragona depenien, en canvi, de la Diputació Provincial. El pla d'estudis del 1963 era de cinc cursos. Permetia una formació àmplia en els diferents oficis artístics, complementats amb assignatures comunes de dibuix, modelat, història de l'art i dret usual. Eren estudis que s'oferien de forma gairebé exclusiva en horari de tarda, entesos majoritàriament com un complement cultural per a la ciutadania. Tot plegat permet que l'Escola Taller d'Art de la Diputació de Tarragona ofereixi estudis amb una titulació oficial, per bé que la qualificació final depenia d'una darrera prova de «revàlida» amb un tribunal de l'Escola Llotja de Barcelona.

En aquesta etapa de creixement, el 1975 l'Escola Taller d'Art de Tarragona obre la seva nova seu als afores de la ciutat, on posteriorment la Universitat Rovira i Virgili també ubicarà el campus de Sescelades. És un edifici ampli, d'arquitectura emblemàtica, que encara es troba en ús. La construcció del nou edifici va a càrrec del Ministeri d'Educació de l'Estat central, per bé que el solar és propietat de la Diputació de Tarragona, així com la titularitat de l'Escola. El 1975 a Tarragona s'oferixen estudis de pintura, escultura, joieria, esmalts, tapís, gravat i ceràmica. Era una oferta àmplia i ben consolidada.

Escola d'Art de Tarragona, Segú Chinchilla, 1975 (AGDT_0006250)

L'Escola d'Art de Reus es crearà posteriorment, el 1978, sota la direcció de Ramon Ferran. S'ubicarà al carrer del Vent de la ciutat, en un espai que havia estat un antic convent. L'edifici va ser completament restaurat el 2014.

Als anys 1980 va ser el moment de l'ampliació amb els estudis de disseny: el disseny gràfic es va incorporar a l'Escola Taller d'Art de Tarragona i el disseny d'interiors a l'Escola Taller d'Art de Reus. Formava part d'un procés de modernització del teixit productiu i artístic de la Catalunya del període de la Transició. Les disciplines del disseny implicaven un canvi de paradigma educatiu, centrant-se en l'acceptació de clients externs als quals es resolen, de forma projectual, les seves necessitats funcionals i comunicatives. La creativitat i el llenguatge plàstic passen a dialogar amb processos industrials i estudis estratègics.

L'any 1984 l'Estat espanyol va reconèixer l'equivalència dels estudis de les escoles d'arts i oficis als estudis de formació professional (FP). Impulsat en part pels nous estudis de disseny, la societat va visualitzar la formació artística com una formació professionalitzadora que ultrapassa la mera vocació cultural, estètica i humanística dels estudis d'art.

El curs 1997-1998 va arribar l'aplicació generalitzada a tot Catalunya de la LOGSE (Llei general d'ordenació del sistema educatiu) pel que fa al nivell d'estudis postobligatoris, com ara els ensenyaments artístics. L'Escola d'Art i Disseny de Tarragona, com també l'Escola d'Art i Disseny de Reus, passen a oferir cicles formatius de grau superior. Són estudis dissenyats amb una clara orientació professionalitzadora. L'oferta reglada de l'Escola de Tarragona inclou estudis de disseny gràfic (gràfica publicitària) i nous estudis com ara les especialitats de fotografia i il·lustració, que se sumen als estudis més artístics i tradicionals de pintura i joieria. Al centre de Reus el 2001 s'hi afegeix el cicle formatiu d'Arquitectura Efímera. Aquests estudis professionalitzadors són de dos cursos més un projecte final (ja un tercer any); i hi incorporen també un període de pràctiques en empresa. Els alumnes, majoritàriament, passen a ser joves que acaben de finalitzar el batxillerat en la modalitat d'arts. L'oferta educativa s'anirà modificant de l'horari inicial de tarda (que havia estat una característica de la dinàmica de totes les escoles d'art) a un horari fonamentalment de matí. Les escoles d'art i disseny de la Diputació de Tarragona (a Tarragona i Reus) tenen ara el ple reconeixement de la Generalitat de Catalunya per tramitar les titulacions oficials, ja sense una prova de revàlida a l'Escola Llotja de Barcelona.

Antiga Escola d'Art de Reus, Ramon Cornadó, 2012 (AGDT_0032073)

A l'Escola d'Art i Disseny de Tarragona es manté l'oferta de gravat i ceràmica en format d'estudis no reglats i en horari de tarda, amb un alumnat d'edats i motivacions artístiques més diverses. Per part de la Diputació de Tarragona, hi ha un clar esforç per mantenir una oferta educativa àmplia i diversa, compatibilitzant els estudis reglats d'art professionalitzadors amb d'altres amb un vessant més cultural. Aquesta oferta no reglada es manté a tots els centres educatius d'art de Diputació de Tarragona, a les ciutats de Tarragona, Reus i Tortosa, i també al centre de Valls. Malauradament, especialitats com l'escultura, l'esmalt i el tapís deixen de formar part de l'oferta educativa de l'Escola d'Art i Disseny de Tarragona.

Al curs 2015-2016 és el torn de la implantació (a l'Escola d'Art i Disseny de Tarragona i a tot Catalunya) dels canvis previstos en la nova Llei orgànica de l'educació (LOE) per als estudis d'art i disseny. Es redueixen els cicles formatius d'art i disseny estrictament a dos cursos (a l'integrar el projecte final dins del segon curs), alhora que s'amplia significativament el nombre d'hores de pràctiques en empresa. El temps de formació de l'alumnat és cada cop més comprimit. Forma part d'una àmplia narrativa social que espera de les institucions acadèmiques estudis breus i amb una orientació laboral gairebé directa. És el moment en què les antigues llicenciatures universitàries de cinc cursos també deixen pas a graus universitaris inicialment de quatre cursos, que, en diversos casos, també es reduiran a tres. Molts estudiants i moltes famílies demanen a les universitats estudis de doble grau, condensant el temps de formació en cada disciplina. La visió de la universitat com un centre d'investigació i saber sobre les diferents branques científiques deixa pas a una visió social que reclama a les universitats que esdevinguin escoles amb orientacions professionals molt directes, incloent-hi, també, períodes de pràctiques en empresa.

En el cas de l'Escola d'Art i Disseny de Tarragona, aquesta nova reforma educativa va anar lligada a l'ampliació de l'oferta d'estudis reglats del mateix centre, amb dos nous cicles formatius de grau superior: els cicles d'Animació i de Gràfica Interactiva. Posteriorment, a l'Escola d'Art i Disseny de Reus hi arribaren també els cicles de Gràfica Audiovisual i de Disseny de Videojocs. Si la informàtica i les noves tecnologies digitals ja eren presents en els plans d'estudi de totes les escoles d'art i disseny des de finals de la dècada dels noranta, aquests nous estudis, implantats des del 2015-2016, destaquen encara més pel fet d'entendre els ensenyaments artístics com a processos marcadament tecnològics i digitals, orientats a produir artefactes que seran visualitzats a través de pantalles.

De fet, les escoles d'art i disseny de la Diputació de Tarragona destaquen per excel·lir com a centres educatius amb una dotació de molta qualitat pel que fa a l'equipament informàtic i tecnològic. Ho podem constatar en les visites de personal docent d'altres centres educatius equivalents. Vivim en una societat en què la tecnologia és un actiu de valor per si mateix i, òbviament, té la seva translació als ensenyaments artístics. El hardware i el software al servei dels dissenyadors i dels artistes són, però, una eina educativa més que no hauria de desplaçar en cap moment l'actitud reflexiva, l'enfocament humanístic i el coneixement dels processos artesanals, que són patrimoni històric de cada una de les diferents disciplines artístiques i del disseny. La recent aparició de la intel·ligència artificial com a eina de creació artística i alhora com a transformadora dels procediments educatius i d'avaluació de l'alumnat implica un nou repte ineludible en totes les escoles d'art i disseny.

Francesc Perramon Zapatero

Professor d'Història de l'Art a l'Escola d'Art i Disseny de la Diputació a Tarragona

Bibliografia

DAVENSOL. «Ignasi Mallo, el pintor tarragoní injustament oblidat». Cultura [Valls], octubre de 1973, p. 8-9.

ESCANELLAS, Margalida; CURIESES, Juli; PERRAMON, Francesc (s/d): «Escola d'Art i Disseny de Tarragona / Història de l'Escola» [en línia]. Disponible a <https://www.dipta.cat/eadt/escola/eadt/historia-escola> [consulta: novembre 2024].

ESCOLA D'ART I DISSENY DE TARRAGONA. «La imatge pròpia, vuit àmbits per a la creació». Tarragona: Diputació de Tarragona, 1997.

JUNYENT, Maria: «L'art de preservar». El Temps (23 febrer 2010).

SALCEDO MILIANI, Antonio. «L'Escola Taller d'Art a Tarragona». A: PIQUÉ, J.; SÁNCHEZ, J. (coord.). Guerra Civil a les comarques tarragonines. Tarragona: Publicacions URV, 2019, p. 297-310.

L'ARTxiu - L'ensenyament artístic de la Diputació i els documents d'arxiu

Pel que fa a l'àmbit de l'educació, la Diputació de Tarragona disposa de diferents centres repartits pel territori per fer accessible l'ensenyament a la ciutadania.

La formació impartida la podríem dividir en tres grans blocs:

- L'educació especial, adreçada a alumnes amb necessitats alternatives, impartida a Tarragona, Reus i Tortosa.
- Les escoles i conservatoris de música, amb seus a Tarragona, Reus i Tortosa.
- L'ensenyament artístic, amb delegacions a Tarragona, Reus, Tortosa i Valls.

Si ens endinsem en el bloc de l'ensenyament artístic impartit per la Diputació, tal com ens ha explicat Francesc Perramon, s'han viscut diferents moments o etapes des dels seus inicis a mitjans del segle XX, adaptant-se en tot moment a les necessitats, els recursos i les tecnologies existents.

Avui, aquestes escoles ofereixen un ventall formatiu ampli i especialitzat, dut a terme per un professorat expert i qualificat en pintura, fotografia, ceràmica, dibuix, joieria, publicitat, i fins i tot en la producció de videojocs, entre d'altres, amb el clar objectiu de formar futurs professionals i contribuir a la promoció i la difusió de l'art.

Seu de l'Escola Taller d'Art de Valls (antic hospital de Sant Roc). Ramon Cornadó, 2017 (AGDT_0037753)

A banda dels diferents centres d'ensenyament artístic de la Diputació existents al nostre territori, també hem de fer menció del Museu d'Art Modern de Tarragona

(MAMT). Aquest espai emplaçat a la Casa Martí, edifici del segle XVIII situat al centre històric de Tarragona, va ser creat per la Diputació de Tarragona per promoure l'estudi i el coneixement de l'art, així com per conservar i mostrar el seu patrimoni artístic a la societat.

El MAMT disposa d'una biblioteca auxiliar especialitzada en art (segles XIX-XXI), així com un centre de documentació i un potent arxiu fotogràfic. Entre les obres més destacades que podem trobar al Museu hi ha el llegat de l'escultor Julio Antonio o el Tapís de Tarragona de Joan Miró i Josep Royo.

El vessant pedagògic que ofereix el MAMT és conduït per personal tècnic que du a terme diàriament activitats adreçades a diferents públics, començant pels més petits, amb l'objectiu d'acostar-los a l'art.

Sala d'exposicions del Museu d'Art Modern (Casa Martí). Ramon Cornadó, 2011 (AGDT_0029574)

És evident que tots aquests anys de formació artística especialitzada i de qualitat es tradueixen en aprenentatge, però també en el rastre que han deixat els centenars d'alumnes que han anat passant pels centres de Tarragona, Reus, Tortosa i Valls. Quan parlem de rastre, ens podem referir a l'humà, aquella essència que perdura al llarg del temps, adquirida a partir del contacte diari, l'intercanvi d'opinions i coneixements, així com de les múltiples experiències viscudes amb

el personal docent, administratiu i d'altres serveis dels centres d'educació.

Seu de l'Escola Taller d'Art de Tarragona. Ramon Cornadó, 2012 (AGDT_0036727)

Però en el món arxivístic també han deixat un altre tipus de rastre, el documental, el de les dades i el de la informació, que, per posar un exemple, es pot iniciar amb la sol·licitud d'inscripció de l'alumne a un curs escolar, després obrir el seu expedient acadèmic, seguir amb els múltiples treballs entregats i proves realitzades per avaluar els alumnes i acabar amb l'entrega del diploma acreditatiu corresponent un cop superats els estudis cursats. Doncs bé, tota aquesta documentació generada a les oficines del centre (secretaria, consell escolar, direcció, etc.) haurà de ser correctament tractada i dipositada, en un primer moment, a l'arxiu del mateix centre, també anomenat arxiu de gestió o d'oficina.

El cicle de vida dels documents és molt significatiu per a l'Arxiu General, ja que gestiona tots els fons de la Diputació i dels organismes autònoms dependents, la qual cosa inclou tota la documentació generada al llarg de la seva història. A aquesta documentació cal sumar-hi els fons externs adquirits mitjançant donacions, compres o llegats, i també la corresponent al fons d'imatges, les col·leccions i la biblioteca auxiliar i l'hemeroteca.

Portada de la revista "Tascó" de l'Escola Taller d'Art de Reus, any 1980, núm. 2, (Hemeroteca de l'AGDT). Digitalització: Benet Martí, 2024

Val a dir que a l'Arxiu General de la Diputació de Tarragona oferim el nostre assessorament tècnic i especialitzat a tots els centres i unitats administratives que ho necessitin. I també posem a la seva disposició les nostres instal·lacions per garantir la bona conservació de la documentació que sigui transferida i servir-la amb immediatesa quan sigui necessari, així com fer-ne difusió i posar-la a l'abast dels investigadors, historiadors, professionals i altres persones interessades.

La finalitat d'aquest article és fer valer els centres d'ensenyament d'art, que imparteixen els seus coneixements per formar professionals, els mateixos museus, on podem observar el resultat final de les obres dels autors, i la importància dels arxius per fer el seguiment històric de l'evolució al llarg dels temps.

La funció cultural dels arxius és una de les facultats atribuïdes a l'AGDT, juntament amb la funció

administrativa, ja que està al servei de la investigació i la cultura, i ha de promoure les activitats de difusió i divulgació del patrimoni documental, amb l'objectiu de projectar l'arxiu en la societat. I dins dels programes d'activitats de difusió, oferim visites guiades, jornades, formació, publicacions i exposicions.

En aquest article, pensant en la recerca i la investigació de les persones interessades en els estudis de l'art a les comarques tarragonines, dividirem els nostres fons en dos blocs (**documents** i **fons d'imatges**), posant en relleu que no tota la documentació dels centres d'ensenyament està transferida a l'Arxiu.

Documents

FONS PROPIS DE LA DIPUTACIÓ

Llibres d'actes

Donen fe del desenvolupament de les sessions celebrades, els assumptes que s'hi tracten i els acords que s'hi resolen.

A banda de les actes del Ple i del Govern, poden ser interessants les de cultura i ensenyament (1969-2016), que segons l'època han viscut diferents canvis de nom, i les actes de les escoles taller d'art (anys 1963-2003). Totes estan digitalitzades.

Llibre de decrets

Són agrupacions de decrets del període 2003-2011 que es van enquadrar per millorar-ne la conservació i la consulta. Aquests documents administratius reflecteixen les decisions de l'organisme autònom de les Escoles d'Art i Disseny sobre un assumpte determinat que posa fi a un procediment administratiu.

Cal remarcar que també estan disponibles en format digital.

Expedients històrics d'escolarització i fitxes d'alumnes

En aquesta documentació hi consten les dades bàsiques personals dels alumnes, la formació cursada i la seva fotografia identificativa:

- Expedients i fitxes dels alumnes de l'EAD de Tarragona (alumnes matriculats entre el 1946 i el 1985).
- Expedients i fitxes d'alumnes de l'EAD de Tortosa (alumnes matriculats entre el 1968 i el 1981).

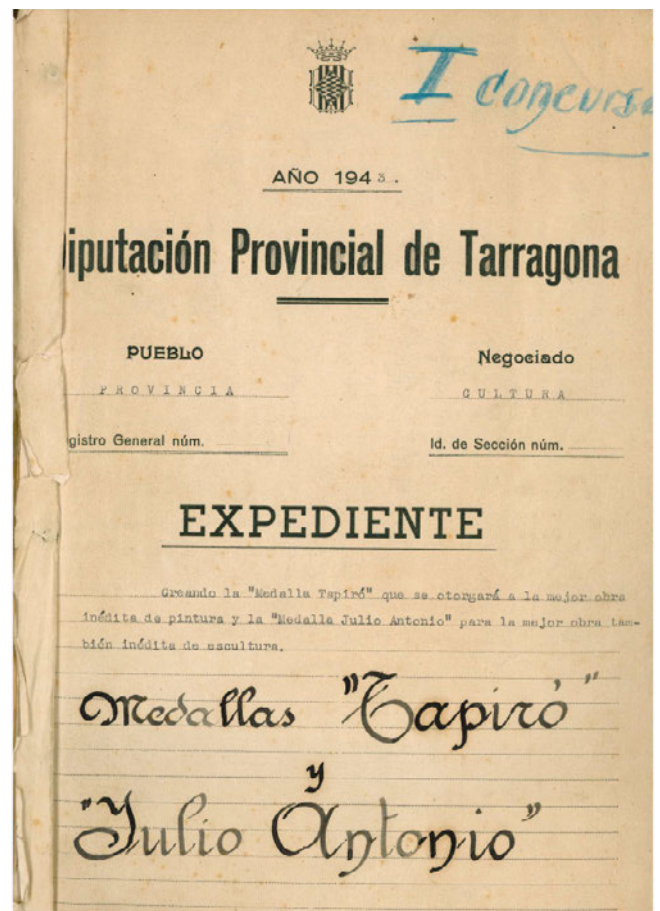

Fitxes d'escolarització d'alumnes de l'Escola d'Art de Tarragona.
Muntatge: Geòrgia Azón, 2024 (Reg. 3076-1 A3)

Aquesta documentació correspon als premis d'escultura i pintura que lliurava la Diputació de Tarragona, a partir de l'any 1944, per fomentar la creació artística, i en què es reservava el dret preferent per a l'adquisició de les obres premiades. Resulta molt interessant conèixer el

procés que es va seguir en la creació de les medalles Tapiró i Julio Antonio, així com saber quines eren les bases del concurs, com es feia l'entrega dels premis, les resolucions dels jurats, etc.

Com a fet anecdòtic, cal comentar que les primeres bases del concurs van establir la creació de dos premis de 2.000 pessetes: el premi Tapiró, per a la millor obra inèdita de pintura, i el premi Julio Antonio, per a la millor obra inèdita d'escultura. Els premis, patrocinats per la Diputació de Tarragona, primerament se celebraven anualment durant les festes de Sant Magí. Els participants havien de ser artistes naturals o residents a la província de Tarragona. El jurat era nomenat per la Diputació i hi actuava de president el propi de la Diputació o el diputat delegat.

Portada de l'expedient de la creació de les Medalles "Tapiró" i "Julio Antonio", any 1943 (Reg. 934-1 B3) Digitalització: Benet Martí, 2024

Memòries de les escoles d'art

Tot i tenir-les en suport paper, també estan digitalitzades les memòries dels centres de Tarragona (1945-2012), Reus (1985-1987), Tortosa (1971-1995) i Valls (1971-1985).

Plans anuals

Són instruments bàsics de planificació i organització dels centres. Hi ha els dels centres de Tarragona (2008-2019) i Tortosa (2006-2015).

Activitats dels centres

Els expedients d'activitats custodiats actualment a l'Arxiu són els corresponents a Tarragona (2002-2021) i Tortosa (2003-2006).

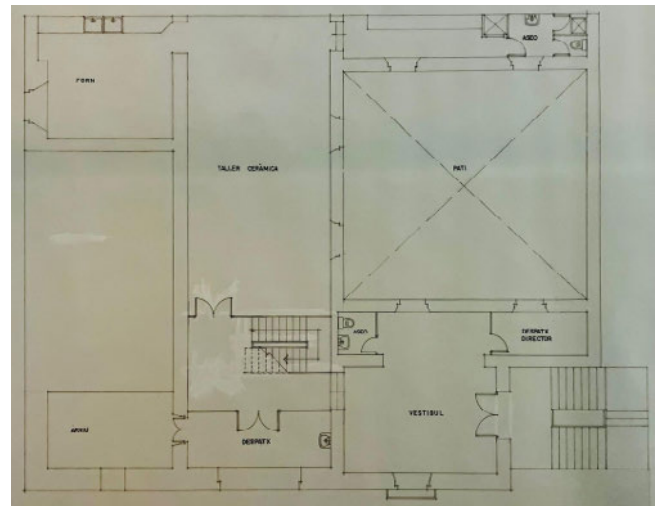
Expedients i projectes d'arquitectura

Aquesta documentació pot despertar l'interès quan es vol conèixer quins han estat els diferents centres que ha tingut la Diputació dedicats a l'ensenyament. El seu atractiu resideix en la visualització dels diferents espais que figuren en els plànols, però també en la memòria descriptiva i els imports com a conseqüència de les obres realitzades en aquests edificis.

Els projectes de reformes i equipaments són diversos. Per citar-ne alguns, anomenarem els que corresponen a centres d'art:

- Obres de reforma de l'Antic Hospital de Sant Roc de Valls.
- Obres a l'antic convent de Sant Joan de Jerusalem a Tortosa.
- Obres al Museo Provincial Julio Antonio l'any

1975 (antiga Escola Taller d'Art i actual MAMT).
 – Projecte d'escola d'arts aplicades i oficis artístics a la plaça Imperial Tàrraco encomanat als arquitectes Fernando Higuera i Antonio Miró l'any 1967.

Plànol de les reformes interiors realitzades a l'antic hospital de Sant Roc per a Escola Taller d'Art de Valls, planta 1a., 1985 (Reg. PLN16-A3, núm. 450)
 Digitalització: Geòrgia Azón, 2024

Manaments de pagament i d'ingrés

Aquests impresos i factures ens donen informació detallada dels costos i les despeses de les diferents compres, adquisicions, subministraments, etc., així com dels ingressos generats, ens permeten fer estudis i comparatives entre períodes.

Cartells i programes digitalitzats de l'Escola d'Art i Cultura de Tortosa

Consta d'un inventari general i un total de 475 cartells i programes, en diferents formats, dels diferents actes corresponents a activitats del mateix centre – inauguracions, exposicions, jornades, tallers, etc.– del període comprès entre els anys 1972 i 2022.

Cartells i programes de l'Escola d'Art de Tortosa, Autor: EAC Tortosa, 2024

FONS ADQUIRITS PER LA DIPUTACIÓ

Fons Guigui

Documentació corresponent al dissenyador gràfic tarragoní Vidal de Blas Palau, conegut artísticament com a Guigui. Aquest fons resulta molt interessant, ja que es tracta d'una de les especialitats formatives impartides a les escoles d'art de la Diputació. El fons documental ingressa a l'Arxiu General a partir d'una donació materialitzada en dues fases (finals de l'any 2022 i principis del 2023).

El material està compost per 1.100 documents, aproximadament: esbossos, dissenys, cartells,

catàlegs, targetes, fotos, llibres i productes resultants de diversos dissenys d'empreses i organismes del Camp de Tarragona.

Creacions del dissenyador gràfic Guigui. Muntatge: Geòrgia Azón.

DOCUMENTS DIGITALITZATS DISPONIBLES EN LÍNIA

L'AGDT fa gairebé dues dècades que treballa en el procés de digitalització dels seus fons. Aquesta tècnica, quan pensem en la preservació i la conservació, és bàsica per garantir la perdurabilitat dels documents, ja que s'evita la manipulació i els possibles accidents que puguin patir. Ara bé, també té una funció elemental, com és la difusió del material. Aquest material disponible en línia facilita molt la tasca de recerca i investigació, ja que permet buscar per paraules clau i aplicar-hi una sèrie de filtres per delimitar els resultats.

Per a les persones interessades a fer treballs de recerca relacionats amb l'art, a banda de la consulta de l'extensa bibliografia i de revistes especialitzades, de les visites als museus corresponents, dels documents d'arxiu i, en aquest cas, dels documents digitalitzats, poden ser d'utilitat per fer estudis i estadístiques i completar els seus treballs. Per posar un exemple, a partir del *Butlletí Oficial de la Província* podem consultar l'evolució que han tingut al pas del temps les diferents bases de les convocatòries per proveir els diferents llocs de treball de mestre o professor (requisits, temes, tipus d'examen, etc.). I també hi podem trobar el nomenament dels professors i professores.

Una altra possibilitat la podem trobar en la consulta de les llistes del **cens electoral**. Aquest tipus de consulta ens permet, a més de trobar els residents censats dels municipis de les comarques de Tarragona de l'època (anys 1894-1955), saber quins eren els seus oficis i professions. Per exemple, en el camp de l'art, podem fer el recompte de dibuixants i professors de dibuix, escultors, pintors, fotògrafs o joiers, ubicar-los i saber com estaven repartits pel territori de la nostra província.

Imatge del web de l'Arxiu en línia de la Diputació de Tarragona, 2024

FONS D'IMATGES

L'Arxiu General de la Diputació custodia un important fons fotogràfic que creiem que pot ser interessant per als estudiants d'art, ja que la fotografia és un dels estudis artístics impartits actualment a les nostres escoles.

Les imatges són d'entre mitjans del segle XX i l'actualitat. Corresponen majoritàriament als diferents actes i visites duts a terme per la corporació (inauguracions, presentacions, festivitats, etc.), i moltes van ser obtingudes per fotògrafs tarragonins. Però també n'hi ha d'altres, no menys importants, com les de les diferents obres realitzades als edificis corporatius i a la xarxa de carreteres existents a la demarcació.

Parlant d'imatges, resulta imprescindible donar a conèixer el fons fotogràfic del MAMT. Bona part d'aquest fons és heretat del ja dissolt Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, ubicat al seu dia al mateix Museu. D'aquest material transferit a l'Arxiu destacarem els fons fotogràfics de Pere Català Pic, Raymond, Vallvé o el del fotògraf Ramon Cornadó Serra, que va ser funcionari de la Diputació i treballador de l'AGDT.

Seu de l'Escola d'Art i Cultura de Tortosa (Convent de Sant Joan).
Ramon Cornadó, 2015 (AGDT_0038886)

Aquests fons es conserven en condicions ambientals òptimes i també estan disponibles en format digital. Actualment es poden consultar sota petició i, un cop estiguin degudament indexats, es podran consultar a l'Arxiu en línia de la Diputació.

Per acabar, volem animar-vos a conèixer una mica més sobre l'art i l'ensenyament artístic i a tenir una primera presa de contacte consultant els diferents enllaços d'interès:

Centres de la Diputació

Escola d'Art i Disseny a Tarragona:

<https://www.dipta.cat/eadt/>

Escola d'Art i Disseny a Reus:

<https://www.dipta.cat/eadr/>

Escola d'Art i Cultura a Tortosa:

<https://www.dipta.cat/eac/>

Museu d'Art Modern a Tarragona:

<https://www.dipta.cat/mamt/>

Arxiu General de la Diputació de Tarragona:

<https://www.dipta.cat/temes/arxiu-general>

Arxiu en línia de la Diputació de Tarragona:

<https://arxiuenlinia.dipta.cat/fotoweb/> _

Benet Martí Àlvarez

Tècnic d'arxiu de l'AGDT

Araceli Garcia Fuentes

Avui entrevistem Araceli Garcia Fuentes, arxivera del Consell Comarcal del Tarragonès (l'Ametlla de Mar, 1976). És llicenciada en Història per la Universitat Rovira i Virgili i ha cursat el mestratge en Gestió i Difusió de Fonts Arxivístiques i Documentals a la URV i el postgrau en Gestió de Documents Electrònics a la Universitat Autònoma de Barcelona.

Araceli Garcia Fuentes, al Consell Comarcal del Tarragonès

Quan i com comença la teva vinculació amb el món de l'arxivística?

Els meus inicis en el món dels arxius se situen a l'estiu del 2000, quan vaig entrar a fer pràctiques a l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona. Estava estudiant Història i al llarg de l'any havia agafat l'assignatura optativa d'Arxivística. Els alumnes havíem fet alguna

visita als arxius de la ciutat per poder conèixer quines tasques duïen a terme i el tractament que feien dels fons dipositats, i em va interessar el fet de poder tenir un contacte directe amb les fonts escrites i treballar els documents de primera mà.

Posteriorment, vaig assabentar-me que impartirien el mestratge en Gestió i Difusió de Fonts Arxivístiques i Documentals a la URV i la professora Montserrat Sanmartí, que en aquell moment venia sovint a l'Arxiu Arxidiocesà i era qui portava la direcció del mestratge, em va animar a fer-lo. I quan vaig acabar el mestratge vaig tenir una beca d'un any, atorgada per la Diputació de Tarragona, per fer la gestió i el tractament documental de l'Arxiu del Consell Comarcal del Tarragonès, i a partir de llavors ja no he deixat mai el món dels arxius.

Com veus la situació dels arxius al Tarragonès?

El Tarragonès és una comarca diversa pel que fa al volum de població. Hi podem trobar municipis molt petits, com Renau, Vespella de Gaià, Salomó o la Nou de Gaià, que no arriben als set-cents habitants, i municipis molt potents, com Salou, Vila-seca, Torredembarra o la mateixa capital de comarca, Tarragona. Això, d'alguna manera, també afecta els seus arxius municipals.

Hi ha poblacions amb recursos suficients per tenir un arxiu municipal ben dotat i d'altres que no disposen de tants mitjans. És en aquests darrers casos que el Servei d'Assistència que ofereix el Consell Comarcal del Tarragonès, a través de l'Arxiu Històric de

Tarragona, té una funció important. Arribar a aquests municipis més petits és bàsic, i l'aplicació de mesures de dinamització dels respectius arxius municipals ha comportat, en primer lloc, un benefici directe a la gestió dels ajuntaments i al servei que presten als seus ciutadans, així com una millora del patrimoni cultural de cada població.

En aquest sentit, els arxius municipals de la comarca han tingut canvis positius els darrers anys: han millorat les infraestructures i els equipaments i han dut a terme plans de digitalització de documentació històrica, amb la voluntat de protegir i difondre el seu propi patrimoni documental.

Araceli Garcia és entrevistada per Núria Poy a les instal·lacions del Consell Comarcal del Tarragonès.

Ens podries explicar què és el Servei d'Assistència als municipis i a quins es dona suport?

L'any 2007 es va formalitzar un conveni marc entre el Departament de Cultura de la Generalitat, que gestiona l'Arxiu Històric de Tarragona, el Ministeri de Cultura, titular de l'AHT, i el Consell Comarcal del Tarragonès. Aquest conveni permetia, amb la col·laboració econòmica de la Generalitat i dels ajuntaments interessats, la contractació per part del Consell Comarcal d'un tècnic arxiver responsable de donar assistència a les administracions locals de la comarca.

Fins llavors s'havien fet actuacions puntuals als arxius de la comarca, però a partir de la signatura d'aquest conveni es dona continuïtat a la tasca de tractament documental i es posen en marxa sistemes d'arxiu a les poblacions del Tarragonès que no tenen arxiver propi i que, per llei, no tenen obligació de tenir-ne, o en aquelles que, tot i tenir servei d'arxiu i personal específic, sol·liciten col·laboració pel que fa a equipaments o infraestructures destinades al tractament documental.

Aquest servei ofereix un tractament global dels fons municipals: les tasques més bàsiques de classificar, descriure, informatitzar la documentació i controlar les consultes i el préstec d'aquesta documentació a la mateixa administració i als usuaris externs, i també l'aplicació de les taules d'avaluació documental, que permeten fixar els terminis de conservació dels documents.

També s'han dut a terme tasques de difusió del patrimoni amb exposicions, xerrades..., així com tasques de conservació, restauració i digitalització de documentació històrica. Actualment, el servei dona assistència continuada a sis municipis de la comarca: Salomó (que va ser el primer a signar el conveni amb el Consell Comarcal del Tarragonès el 2008), la Canonja, Creixell, Perafort, la Pobla de Montornès i la Nou de Gaià, que ha estat el darrer a afegir-se.

I hi ha altres casos, com els de Renau i Vespella de Gaià, que, tot i no tenir conveni signat, tenen els fons ingressats a l'Arxiu Històric de Tarragona (AHT) i, per tant, també disposen d'aquest servei d'assistència de manera continuada.

Quin ha estat el principal repte al qual t'has hagut d'enfrontar com a arxivera del Consell Comarcal?

Bé, suposo que és un repte que actualment deu ser comú a tots els arxivers que es dediquen a

aquesta professió, i que és el de la transició cap a l'Administració electrònica. Les primeres passes cap a la producció de documents digitals ha comportat que, inevitablement, tothom s'hi vegi afectat i sigui necessària la col·laboració de tot el personal que treballa en la gestió administrativa de l'organització, de manera transversal i interdisciplinària. La gestió dels documents digitals requereix un tractament molt més acurat, i aspectes que en algun moment es van considerar menors esdevenen, en l'entorn digital, punts essencials per a la preservació i l'organització dels documents a llarg termini.

Hem hagut d'afrontar el canvi de xip que suposa passar del document en paper al document electrònic, i modificar el comportament organitzatiu per tal de definir i orientar la gestió de la documentació en l'entorn de l'e-administració i donar resposta a la interacció de l'Administració amb el ciutadà.

Pots compartir alguna situació curiosa que t'hagi passat durant la teva trajectòria professional?

Hi ha hagut moltes situacions inesperades, sobretot als inicis, quan havia d'anar a algun ajuntament on no s'havia fet mai cap intervenció i la documentació era per terra i en unes condicions que feien que algun cop et trobessis amb fauna diversa; com el dia que vaig veure un ratpenat al dipòsit d'un arxiu, o un altre cop que, a l'agafar una capsula, del forat en va sortir una serpeta petita.

A banda d'aquestes anècdotes més trivials, hi ha hagut altres situacions de gran pes emocional, com un dia que una senyora va venir a consultar un expedient de la presó del seu avi i quan el va veure es va posar a plorar. Són històries que et fan valorar la teva feina i et fan adonar de la importància de poder ajudar altres persones a trobar el que busquen.

Araceli Garcia, a l'Arxiu del Consell Comarcal del Tarragonès

Com creus que ha canviat la professió en els darrers anys?

Bé, com he apuntat anteriorment, l'entorn electrònic i digital en el qual estem immersos ha canviat la visió de la figura de l'arxiver i ens ha dut a replantejar els rols tradicionals de la nostra professió. Ens hem hagut d'adaptar a nous reptes i a intervenir molt més directament en la producció de documents, agafant una funció molt més administrativa i tecnològica que l'arxiver de fa trenta anys.

Els avenços de l'Administració electrònica i l'ús de les noves tecnologies com a instrument per donar servei a la ciutadania ha permès una transformació dels processos de treball interns i organitzatius dels professionals vinculats als arxius i la gestió documental.

Què els diries als arxivistes que comencen a endinsar-se al món dels arxius?

Els diria que, com en totes les disciplines, ho agafin amb il·lusió, ganes d'aprendre i de formar-se. Potser en el cas de l'arxivista es fa més necessari que mai aquest plus de motivació, perquè és una professió que de cara a la societat ha estat poc reconeguda i sovint et trobes explicant en què consisteix la teva feina perquè la gent no sap exactament quines funcions té assignades un arxivista.

Suposo que, amb el nou panorama tecnològic que se'ns planteja, la professió té molt de camí per recórrer, i el paper de l'arxivista haurà d'adquirir un protagonisme estratègic fonamental en les organitzacions. Per tant, les noves generacions que comencin ara a endinsar-se en aquest món tindran un escenari únic per poder posar en pràctica els seus coneixements i refermar la figura de l'arxivista com a pal de paller en la societat de la informació.

Núria Poy Sans

Tècnica d'arxiu de l'AGDT

L'ART de la imatge

L'Arxiu General de la Diputació de Tarragona conserva un valuós fons fotogràfic que ens ofereix una finestra al passat i ens mostra la riquesa de l'ensenyament artístic a la província. Aquest article es proposa endinsar-se en la història de les escoles d'art de Reus, Tarragona, Tortosa i Valls mitjançant un recorregut per les imatges que reflecteixen el creixement i l'evolució d'aquestes institucions al llarg de les dècades.

Les primeres imatges del nostre recorregut ens transporten als anys cinquanta, un període en què l'Escola d'Arts Aplicades i Oficis Artístics de Tarragona ja es consolidava com un centre de referència. En una fotografia del curs escolar 1956-1957 es pot observar la visita de l'escultor Salvador Martorell, un esdeveniment que subratlla la importància de mantenir un vincle directe entre els estudiants i els artistes de renom. Aquesta imatge, en blanc i negre, evoca un moment de prestigi i intercanvi artístic.

Visita de l'escultor Salvador Martorell. Escola d'Art de Tarragona, 1956-1957 (AGDT, reg. 3069-21).

Avançant una dècada, trobem una sèrie de fotografies del curs 1967-1968 que van capturar l'activitat diària de l'Escola, que en aquell moment es presentava com un espai de tradició i innovació. Una fotografia ens mostra alumnes en plena classe de dibuix, concentrats en les seves obres. En una altra instantània s'hi aprecien màquines de gravat antigues de l'època, testimoni del pas del temps i del canvi tecnològic en l'ensenyament artístic.

Alumnes de dibuix. Escola d'Art de Tarragona, 1967-1968 (AGDT, reg. 3047-1).

Antiga Escola d'Art Tarragona. Raymond Miserachs, 1969-1970 (AGDT_AF009279).

El treball amb ceràmica era una part integral dels tallers artístics. En una imatge capturada durant aquests anys, una alumna introdueix amb cura el seu gerro en un forn de ceràmica, i també s'hi pot observar un home modelant un altre gerro. Unes imatges que reflecteixen la diversitat i l'habilitat dels alumnes en aquell període.

Alumnes al taller de ceràmica. Escola d'Art de Tarragona, 1968-1969 (AGDT, ref. 3047-2).

La dècada dels setanta va marcar un punt d'inflexió, amb esdeveniments que van consolidar el prestigi de l'Escola. El 1971, les classes de dibuix es presentaven com uns espais on els alumnes col·laboraven i desenvolupaven les seves habilitats de manera activa. La vivacitat d'aquestes sessions queda immortalitzada en una fotografia on es pot veure estudiants treballant tots plegats. Aquesta col·laboració es traslladava també a projectes més grans, com el mural realitzat pel professor Tomàs Olivari i els seus alumnes, destinat a l'oficina de la Renfe de Tarragona.

Taller de dibuix. Escola d'Art de Tortosa, 1971-1972 (AGDT, ref. 3066-1).

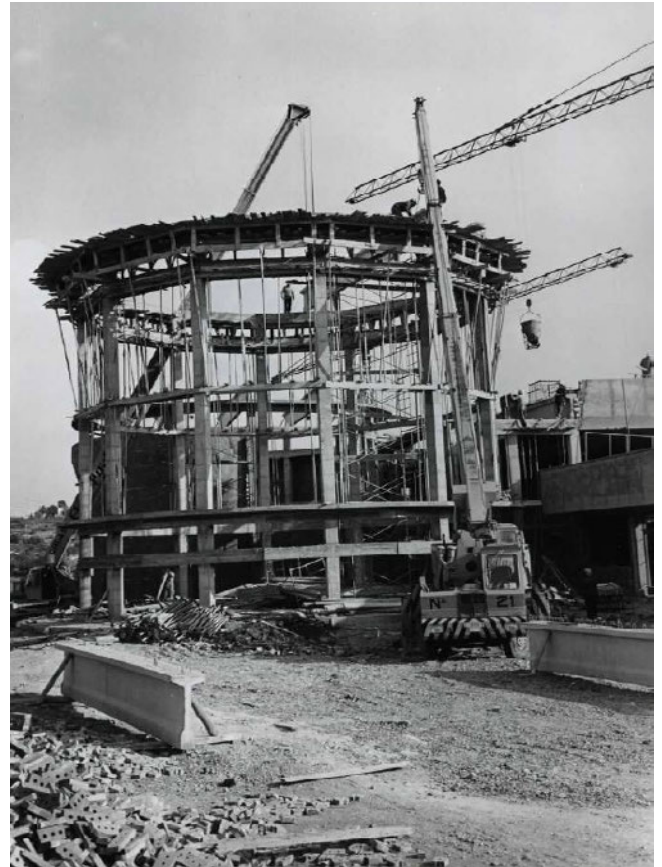

Mural de Tomàs Olivar i els seus alumnes. Escola d'Art de Tarragona, Renfe, 1971-1972 (AGDT, reg. 3048-1).

El 1972 va ser un any de canvis significatius, amb la construcció de la nova Escola d'Art de Tarragona, un projecte que simbolitzava la modernització de les

instal·lacions per adaptar-se a les necessitats creixents de l'ensenyament. Les imatges d'aquesta construcció capturen un moment d'expectativa i renovació. Simultàniament, l'Escola Taller d'Art va tenir una presència destacada a la Fira de Mostres de Reus, on va presentar el seu pavelló com un exemple d'innovació.

Construcció de l'Escola d'Art de Tarragona, 1972-1973 (AGDT, reg. 3050-1).

Fira de Mostres. Pavelló de l'Escola d'Art de Reus, 1972 (AGDT_0007965)

Cap a mitjans de la dècada, entre 1974 i 1975, es poden apreciar les classes de tapís impartides pel professor Josep Royo, un art tant tècnic com expressiu. Una fotografia d'aquest període ens permet observar-lo treballant en una de les seves peces, un testimoni gràfic de la passió i la dedicació que aportava en l'ensenyament d'aquesta disciplina.

Taller de tapís, Josep Royo. Escola d'Art de Tarragona, 1974-1975 (AGDT, ref. 3052-1).

Una escena captada en un taller de pintura lliure amb una model permet visualitzar l'espontaneïtat i la intensitat del treball artístic en grup. Els cavallets dels alumnes i les seves obres en procés remarquen la diversitat d'estils i tècniques que l'Escola fomentava entre els anys 1975 i 1976.

Taller de pintura lliure. Escola d'Art de Tarragona, 1975-1976 (AGDT, ref. 3054-1).

El 12 de desembre de 1975, l'Escola d'Art de Tarragona va rebre la visita de membres de la Diputació. La càmera de Segú Chinchilla va capturar aquest moment en una imatge en blanc i negre que reflecteix la importància institucional que s'atorgava a l'Escola, reconeixent-la com un centre vital per a la formació artística i cultural de la regió.

Escola d'Art de Tarragona. Segú Chinchilla, 1975 (AGDT_0006251).

La nova dècada comença amb una activitat cultural notable per part dels professors de l'Escola d'Art. Entre 1980 i 1981, una fotografia immortalitza els docents a la plaça Picasso de Madrid, un viatge que representava l'intercanvi cultural i l'expansió de la influència de l'Escola més enllà dels límits de Tarragona.

Plaça de Pablo Picasso. Professors de l'Escola d'Art de Tarragona, Madrid, 1980-1981 (AGDT, reg. 3058-2).

Per concloure, les fotografies de 1989-1990 mostren la integració de l'art amb la comunitat, com es reflecteix en les pintades al carrer de la Unió de Tarragona. Els alumnes van participar en la creació d'una obra mural que portava l'art als espais públics, exemplificant la voluntat de l'escola d'enriquir l'entorn urbà i fomentar la col·laboració artística. Aquesta imatge, plena de color i expressió, tanca el nostre recorregut amb una visió de l'ensenyament que aposta per la innovació i la implicació social.

Escola d'Art de Tarragona. Pintada al carrer de la Unió, Tarragona, 1989 (AGDT, reg. 3062-1).

Aquest article presenta només una selecció de la riquesa documental de l'Arxiu General de la Diputació de Tarragona, testimoni del llegat artístic que s'ha anat formant a través del temps. Les fotografies no són només registres visuals, sinó que encarnen l'esperit, l'esforç i la passió que han fet de les escoles d'art de la província un lloc de referència en l'ensenyament artístic.

Geòrgia Azón Torres

Tècnica d'arxiu de l'AGDT

Tomàs Pou dona el seu fons familiar a l'Arxiu

Entrega del fons documental a l'Arxiu.

El dia 30 de maig d'aquest any el Sr. Tomàs Pou Carretero va entregar el seu fons familiar a l'Arxiu General de la Diputació de Tarragona. Un fons que consta de 9 lligalls de gran format, amb censos dels seus avantpassats datats entre els segles XVIII i XIX. La documentació fa referència als descendents d'Onofre Vidal, important llinatge tarragoní, que el 1639 va rebre el títol de cavaller del Principat de Catalunya de part del rei Felip II.

Presentació a Tarragona del volum 5 de la col·lecció El Saurí

Taula de participants en la presentació del llibre.

El 15 d'octubre passat es va presentar a Tarragona el llibre El naixement de la Diputació de Tarragona i el primer liberalisme, de Ramon Arnabat i Carlos Moruno. La presentació del cinquè volum de la col·lecció El Saurí va tenir lloc al Museu d'Art Modern de Tarragona (MAMT). L'obertura de l'acte va anar a càrrec del diputat de Projectes Europeus i Regió del Coneixement, Vale Pino. En l'acte també hi va participar l'arxiver general, Sergi Borrallo. El públic assistent no va ser gaire nombrós, però va tenir la sort de poder sentir les explicacions acadèmiques dels doctors Arnabat i Moruno.

Prova pilot del material didàctic amb l'INS Tarragona

El dijous 12 de desembre dues classes de primer de batxillerat de l'Institut Tarragona van visitar l'Arxiu General de la Diputació de Tarragona i van fer la prova pilot del projecte de material didàctic ARXIUVIU. Els alumnes també van poder accedir al refugi antiaeri de la Canonja i al castell de Masricart, gràcies a la col·laboració de l'Ajuntament de la Canonja i del Patronat de Cultura de Masricart._

Visita dels estudiants de l'INS Tarragona a l'Arxiu

Visita al refugi antiaeri de la plaça de la O de la Canonja.

Un grup d'estudiants fent l'activitat didàctica.

Bolduc

Número 30 desembre 2024

Diputació Tarragona

#ArxiuDipta #Bolduc www.dipta.cat